

**जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांच्या
जिल्हांतर्गत बदल्यांच्या धोरणाची अंमलबजावणी**

महाराष्ट्र शासन

ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : जिपब-३०७/प्र.क्र.१८/आस्था-१४

मंत्रालय, मुंबई-४००० ०३२, दिनांक :- ४ मे, २००७.

- वाचा:-** १) शासन निर्णय ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
क्रमांक : जिपब-३०५/प्र.क्र.२०/आस्था-१४, दि.२५ एप्रिल, २००५.
२) शासन पत्र, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
क्रमांक : जिपब ४०६/प्र.क्र.३०/आस्था-१४, दि.१९ मे, २००६.
३) शासन परिपत्रक, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
क्रमांक : डीईएन-२००६/प्र.क्र.१०३५/ आस्था-१२, दि.२० नोव्हेंबर, २००६.

परिपत्रक

जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३ व ४ च्या कर्मचा-यांच्या जिल्हांतर्गत सर्वसाधारण बदल्या संदर्भात शासनाच्या संदर्भाधीन अनुक्रमांक (१) वरील शासन निर्णय व अनुक्रमांक (२) वरील शासन पत्रान्वये मार्गदर्शक सूचना वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या बदल्यांचे धोरण सर्वार्थाने पारदर्शी व प्रशासकीय दृष्ट्या सोयीचे करावे असा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यासाठी जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या बदल्यांसंदर्भात संदर्भाधीन अनुक्रमांक (१) वरील शासन निर्णय व अनुक्रमांक (२) वरील शासन पत्रान्वये देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सूचना सुधारीत करून पुढील प्रमाणे सुधारीत धोरण निश्चित करण्यात येत आहे. त्यानुसार जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांच्या बदल्या संदर्भात पुढील मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करण्यात यावे.

जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-३ व वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांच्या जिल्हांतर्गत सर्वसाधारण बदल्या

१. सेवा कालावधी :-

- १) जिल्हा परिषद कर्मचा-यांची कार्यरत ठिकाणी (मुख्यालयी किंवा कार्यालयात/ शाळेत) ३ वर्ष सेवा झाल्यानंतर ते कार्यरत पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत प्रशासकीय बदलीस पात्र ठरतात.
- २) जिल्हा परिषद कर्मचा-यांची एका पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत १० वर्षे सेवा पूर्ण झाल्यानंतर ते अन्य पंचायत समितीमध्ये प्रशासकीय बदली करण्यास पात्र ठरतात.
- ३) जिल्हा परिषद कर्मचा-यास विनंती नुसार (कार्यरत पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत अथवा अन्य पंचायत समितीमध्ये) एकतर्फी किंवा आपसी बदली करावयाची असल्यास सदर कर्मचा-याने कार्यरत ठिकाणी [(मुख्यालयी किंवा कार्यालयात / शाळेत) / कार्यरत पंचायत समितीमध्ये] ३ वर्षांचा सेवा कालावधी पूर्ण केलेला असावा. तसेच बदली करावयाच्या ठिकाणी व्यपगत न झालेले रिक्त पद असावे.
- ४) तथापि वरील अनुक्रमांक (२) व (३) प्रमाणे कार्यवाही करीत असतांना मूळ तालुक्यातील रिक्त पदांचा अनुशेष मोठ्या प्रमाणात वाढता कामा नये. म्हणजेच सर्व तालुक्यात कमीची समानता राहिल याची दक्षता घेण्यात यावी.
- ५) विनंतीने करावयाच्या बदल्यांसाठी कोणतेही भत्ते कर्मचा-यास अनुज्ञेय असणार नाहीत.

२. वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांच्या बदलीबाबत :-

जिल्हा परिषदेच्या वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांची बदली करण्याबाबतची विनंती प्राप्त झाल्यास बदली करावयाच्या ठिकाणी रिक्त पद असल्यास बदली करण्यात यावी. तसेच आपसी बदली बाबत विनंती केल्यास आपसी बदली करण्यास हरकत नाही. तथापि, त्यांच्याविरुद्ध गंभीर स्वरूपाची तक्रार प्राप्त झाल्यास व सदर तक्रारीत तथ्य असल्याचे आढळून आल्यास त्यांची बदली करण्यात यावी. अन्यथा वर्ग-४ च्या कर्मचा-यांची अन्य ठिकाणी शक्यतो बदली करण्यात येऊ नये.

३. बदल्यांची टक्केवारी :-

१) विनंतीनुसार करावयाच्या बदल्या व प्रशासकीय कारणास्तव बदल्या करतांना शासकीय कामावर प्रतिकूल परिणाम होणार नाही याची दक्षता बदली करणा-या सक्षम प्राधिका-याने घ्यावी. त्यासाठी प्रत्येक संवर्गातील (उदा.संवर्ग - शिक्षक, ग्रामसेवक, आरोग्य सेवक इत्यादी) बदलीपात्र कर्मचा-यांच्या २० टक्के पेक्षा अधिक बदल्या करण्यात येऊ नये. सदर २० टक्क्याच्या प्रमाणामध्ये करावयाच्या बदल्यांपैकी १० टक्के प्रशासकीय बदल्या व १० टक्के विनंती बदल्या (एकतर्फी व आपसी मिळून) असे प्रमाण राहिल.

२) तसेच जिल्हा स्तरावरून एका पंचायत समितीमधून दुस-या पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत करण्यात येणा-या बदल्यांचे प्रमाण १० टक्के राहिल. त्यामध्ये ५ टक्के प्रशासकीय बदल्या व ५ टक्के विनंती बदल्या यांचा समावेश राहिल.

तसेच तालुका स्तरावरून एका पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत करण्यात येणा-या बदल्यांचे प्रमाण १० टक्के राहिल. त्यामध्ये ५ टक्के प्रशासकीय बदल्या व ५ टक्के विनंती बदल्या यांचा समावेश राहिल.

३) जिल्हा परिषद स्तरावरून एका पंचायत समितीमधून दुस-या पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत करण्यात येणा-या बदल्यांच्या आदेशामध्ये मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी ज्या पंचायत समितीमध्ये बदली करावयाची आहे त्या पंचायत समितीचे नाव, त्या पंचायत समितीमधील विशिष्ट गाव, कार्यालय, विशिष्ट गाव, कार्यालय विशिष्ट शाळा याबाबतचा तपशीलवार नेमणूकीचा तपशील देण्यात यावा. सदर बदल्यांच्या आदेशाचा पंचायत समिती स्तरावरून करण्यात आलेल्या बदलीच्या आदेशांच्या टक्केवारीत समावेश करू नये.

पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत करावयाच्या बदली संदर्भात आदेश पंचायत समिती स्तरावरून काढण्यात यावेत.

४. बदल्यांसाठी सेवा जेष्ठतेचे निकष :-

१) ज्या कर्मचा-यांचा कार्यरत ठिकाणी (मुख्यालयी किंवा कार्यालयात/शाळेत) ३ वर्षांचा सेवा कालावधी पूर्ण झालेला आहे अशा कर्मचा-यांची संवर्गानिहाय स्वतंत्र वास्तव्य सेवाजेष्ठता यादी तयार करण्यात यावी. सेवाजेष्ठतेसाठी त्या वर्षीच्या १ ऑक्टोबर पर्यंत झालेली सेवा गृहीत धरण्यात यावी.

२) पंचायत समिती स्तरावरून पंचायत क्षेत्रांतर्गत करावयाच्या बदल्यांसाठी त्या पंचायत समितीमध्ये कार्यरत ठिकाणी (मुख्यालयी किंवा कार्यालयात/शाळेत) झालेला सेवाकाळ विचारात घेऊन कर्मचा-यांची वास्तव्य सेवाजेष्ठता यादी तयार करण्यात यावी व त्यामधील सेवाजेष्ठ कर्मचा-यांची सर्वात प्रथम बदली करण्यात यावी व त्याक्रमाने अन्य कर्मचा-यांच्या बदल्या करण्यात याव्यात.

३) एका पंचायत समितीमध्ये १० वर्ष सेवा पूर्ण झालेल्या कर्मचा-यांची प्रत्येक संवर्गासाठी स्वतंत्र वास्तव्य सेवाजेष्ठता यादी संबंधीत गट विकास अधिकारी यांनी तयार करून रिक्त पदांची स्थिती दर्शवून आवश्यक प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्याकडे पाठवावा. अन्य पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत बदली करावयाच्या कर्मचा-यांची कार्यरत पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत झालेली एकूण सेवा विचारात घेऊनच वास्तव्य जेष्ठता यादी तयार करावी व त्यानुसार आणि रिक्त पदांची स्थिती विचारात घेऊन सेवाजेष्ठतेनुसार कर्मचा-यांची अन्य

पंचायत समितीमध्ये बदली करण्यासंदर्भात मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आदेश काढावेत. ज्या कर्मचा-यांची एकाच पंचायत समिती अंतर्गत जास्त सेवा झालेली असेल अशा कर्मचा-यांची प्रथम बदली करण्यात यावी व त्या क्रमाने अन्य कर्मचा-यांच्या बदल्या करण्यात याव्यात. तथापि, ज्या कर्मचा-यांविरुद्ध तक्रारी असतील, काम समाधानकारक नसेल तर मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी त्याची तात्काळ दखल घेऊन सदर कर्मचा-याची पंचायत समिती क्षेत्राबाहेर बदली करण्यास हरकत नाही. तसेच आवश्यकतेनुसार सदर कर्मचा-याविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात यावी.

५. बदली करावयाचा कालावधी :-

- १) पंचायत समिती स्तरावरून पंचायत समिती क्षेत्रांतर्गत करावयाच्या बदल्या व जिल्हा स्तरावरून एका पंचायत समिती मधून दुस-या पंचायत समितीमध्ये करावयाच्या बदल्या या दर वर्षी शैक्षणिक वर्ष संपल्यानंतर म्हणजेच दिनांक ३० एप्रिल ते ३१ मे या कालावधीतच करण्यात याव्यात. मात्र त्यानंतर कर्मचा-यांच्या बदल्या करण्यात येऊ नये. सदर कालावधीचे बंधन काटेकोरपणे पाळण्यात यावे. यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी कालबद्ध कार्यक्रम आखावा. दिनांक ३१ मे नंतर कोणत्याही परिस्थितीत बदल्यांसाठी मुदतवाढ देण्यात येणार नाही. त्या संदर्भात कोणतेही प्रस्ताव शासनाकडे पाठविल्यास ते विचारात घेतले जाणार नाही याची प्रकर्षाने नोंद घ्यावी.
- २) ज्या कर्मचा-यांच्या बदल्या करण्यात आल्या आहेत (प्रशासकीय/विनंती) अशा कर्मचा-यांची यादी प्रत्येक पंचायत समिती कार्यालयात गट विकास अधिकारी यांनी दिनांक ३१ मे रोजी सूचना फलकावर लावावी. सदर यादी मध्ये कर्मचा-याचे नाव, पदनाम, कार्यरत ठिकाण, कार्यरत ठिकाणी झालेला सेवा कालावधी, बदलीचे ठिकाण, बदलीचे कारण (प्रशासकीय/विनंती), बदलीच्या ठिकाणी पद रिक्त होते किंवा कसे, नसल्यास कोणाची बदली करावी लागली इत्यादी तपशिल नमूद करावा, जेणेकरून बदल्यांमध्ये पारदर्शकता येऊन तक्रारीस वाव राहणार नाही.

६. पती-पत्नी सेवेत असल्यास त्यांच्या बदली बाबत मार्गदर्शक तत्वे :-

पती-पत्नी हे दोघेही जिल्हा परिषदेचे कर्मचारी असतील तर त्यांची शक्यतो एकाच ठिकाणी (मुख्यालयात /कार्यालयात/शाळेत) बदली करण्यात यावी. तसे करणे प्रशासकीयदृष्ट्या शक्य नसल्यास पती-पत्नी यांचे राहते घर आणि त्या दोघांचेही कामाचे ठिकाण या दोहोतील अंतर ३० किलोमीटरपेक्षा अधिक राहणार नाही अशा ठिकाणी बदली करण्यास हरकत नाही.

७. पदाधिका-यांशी सल्लामसलत करणे :-

जिल्हा परिषदेतील बदल्यांबाबत बदलीस पात्र असणा-यांचा प्रस्ताव करून तो संबंधित विषय समिती सभापती आणि अध्यक्ष यांना दाखविण्यात यावा. दोघांचीही सहमती घेऊन मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी आदेश निर्गमित करावेत. बदल्या नियमाप्रमाणेच आहेत आणि त्यास दोन्ही पदाधिका-यांची सहमती आहे हे पहाण्याची जबाबदारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांची राहिल. पदाधिकारी आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्यात बदल्यांबाबत ३१ मे पर्यंत सहमती न झाल्यास, सदर प्रस्ताव विभागीय आयुक्तांकडे मान्यतेसाठी सादर करावा. विभागीय आयुक्त यांनी या प्रस्तावावर ७ जूनच्या आत निर्णय द्यावा.

पंचायत समितीमधील बदल्यासंबंधात बदलीस पात्र असणा-यांचा प्रस्ताव तयार करून सभापती आणि उपसभापती यांच्याशी गट विकास अधिकारी यांनी विचारविनिमय करावा. बदल्या नियमाप्रमाणे आहेत आणि त्यास दोन्ही पदाधिका-यांची सहमती आहे, हे पहाण्याची जबाबदारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती यांची राहिल. दोन्ही पदाधिका-यांची सहमती न झाल्यास, गट विकास अधिकारी यांनी अप्पर मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना प्रस्ताव सादर करावा. अप्पर मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांनी या प्रस्तावावर ७ जूनच्या आत निर्णय द्यावा.

८. सर्वसाधारण सूचना :-

- १) जे कर्मचारी विधवा, कुमारीका, परितक्त्या किंवा अपंग आहेत किंवा जे कर्मचारी मतिमंद व्यक्तीचे अथवा मतिमंद मुलांचे पालक आहेत अशा कर्मचा-यांनी बदलीसाठी विनंती केल्यास त्यांचा सहानुभूतीपूर्वक विचार करण्यात यावा व त्यांची गैरसोय होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. कर्मचा-यांच्या अपंगत्वाबाबत अथवा पाल्य मतिमंद असल्याबाबत मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी खात्री करण्यात यावी.
- २) ज्या कर्मचा-यांची मे महिन्यात बदली करणे आवश्यक आहे अशा कर्मचा-यांची बदली करण्यास सक्षम असलेल्या प्राधिका-याने ऑक्टोबर महिन्यात यादी तयार करावी व अशा कर्मचा-यांना त्यांच्या वैयक्तीक पसंतीची ३ ते ४ ठिकाणे कळविण्याची सूचना द्यावी. त्यांची पसंती नमूद करण्यासाठी त्यांना डिसेंबर अखेर पर्यंत अवधी द्यावा आणि सर्वसाधारण बदल्या करतांना कर्मचा-यांनी कळविलेली पसंतीची ठिकाणे विचारात घेऊन प्रशासकीय सोय आणि कर्मचा-यांची वैयक्तीक पसंती या दोन्ही बाबी विचारात घेऊन योग्य ताळमेळ राखून बदली बाबत निर्णय घ्यावा. तसेच नियतकालीक बदल्यांव्यतिरिक्त पदोन्नतीच्या वेळी किंवा अन्य अनपेक्षित प्रसंगीही बदली करण्याची आवश्यकता निर्माण झाल्यास अशा बदल्या करण्यापूर्वी देखील संबंधित कर्मचा-याने नियतकालीक बदल्यांच्या संदर्भात तत्पूर्वी नमूद केलेली पसंती शक्यतो विचारात घेण्यात यावी.
- ३) आदिवासी भागात दिर्घकाल सेवा केलेल्या शिक्षकांना बिगर आदिवासी भागात बदली देण्यात यावी. तसे करतांना सदर शिक्षकाची सातत्याने आदिवासी भागात झालेली सेवा विचारात घेण्यात यावी व सेवाजेष्ठता निकष लावण्यात यावा.
- ४) बदलीसाठी पात्र झालेल्या कर्मचा-यांच्या सेवानिवृत्तीसाठी एक वर्षापेक्षा कमी कालावधी शिल्लक असेल तर अशा कर्मचा-यांची प्रशासकीय बदली करण्यात येऊ नये. तथापि, अशा कर्मचा-यांनी स्वतःहून विनंती केल्यास त्यांची बदली करण्यास हरकत नाही.
- ५) आदिवासी वा नक्षलग्रस्त या संवेदनशील भागातील कर्मचा-यांच्या बदल्या करतांना तेथे मोठ्या प्रमाणावर जागा रिक्त राहणार नाहीत. तसेच जागांच्या बाबतीत असमतोलपणा राहणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी. म्हणजेच बदल्या करतांना सर्व तालुक्यात कमीची समानता राहिल याची दक्षता घेण्यात यावी. रिक्त झालेल्या जागांवर पर्यायी व्यवस्था ताबडतोब करण्यात यावी.
- ६) जिल्हा परिषद कर्मचारी संघटना जी नियमानुसार मान्यताप्राप्त आहे आणि जी प्रातिनिधीक संघटना आहे अशा संघटनेच्या तीन पदाधिका-यांना (अध्यक्ष, सरचिटणीस व कोषाध्यक्ष) जिल्हा मुख्यालयी जास्तीत जास्त आठ वर्षांपर्यंत ठेवण्यास हरकत नाही. त्यानंतर त्यांची बदली करण्यात यावी. अशा प्रकारे बदली केल्यानंतर सदर पदाधिका-यांनी बदलीच्या ठिकाणी तीन वर्षांचा कालावधी पूर्ण केल्यानंतर त्यांना पुन्हा मुख्यालयी नेमणूक देण्यास हरकत नाही. ही सवलत तालुका वा गट पातळीवर काम करणा-या जि.प. कर्मचा-यांच्या संघटनेच्या प्रतिनिधींना लागू होणार नाही.
- ७) ग्रामसेवक, विस्तार अधिकारी अशा कर्मचा-यांच्या बदल्या त्यांच्या मुळ राहत्या तालुक्यात करण्यात येऊ नये. त्यांच्या अन्य तालुक्यात बदल्या करतांना बदलीचे ठिकाण त्यांच्या मुळ राहत्या गावापासून ३० किलोमीटरच्या आत नसावे.
- ८) ज्या पंचायत समिती कार्यक्षेत्रातून जिल्हा परिषद कर्मचा-याची बदली झाली आहे, त्या पंचायत समिती कार्यक्षेत्रात त्या कर्मचा-याची पुन्हा नेमणूक करू नये. तसेच कोणताही कर्मचारी १० वर्षापेक्षा जास्त काळ एका पंचायत समितीमध्ये राहणार नाही याची दक्षता मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी घ्यावी.
- ९) विस्तार अधिकारी (शिक्षण) / केंद्र प्रमुख / मुख्याध्यापक ही पदे पर्यवेक्षीय स्वरूपाची असून, सदर पदावर पदोन्नती ही सेवेच्या उत्तरार्धात होते. त्यामुळे त्यांची एका पंचायत समितीमध्ये

१० वर्षे सेवा पूर्ण होत नाही. त्यामुळे त्यांची ५ वर्षे सेवा पूर्ण झाल्यानंतर अन्य पंचायत समितीमध्ये प्रशासकीय बदली करण्यास परवानगी द्यावी.

१०) कर्मचा-यांची बदली केल्यानंतर जे कर्मचारी त्यांच्या बदलीच्या ठिकाणी रुजू होत नसतील तर त्यांच्या विरुद्ध नियमानुसार शिस्तभंगाची कडक कारवाई करण्यात यावी.

९. बदली बाबतच्या अटी शिथिल करण्याबाबत :-

उपरोक्त परिच्छेदामध्ये नमूद केल्या नुसार कर्मचा-यांच्या बदल्याबाबत कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्यानुसार त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावयाची आहे. जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या जिल्हांतर्गत सर्वसाधारण बदल्या दिनांक ३० एप्रिल ते ३१ मे या कालावधीतच करावयाच्या आहेत. तरी खालील प्रकरणी अपवादात्मक परिस्थितीत बदल्या करता येतील.

(अ) नव्याने निर्माण केलेल्या पदावर किंवा सेवानिवृत्ती/पदोन्नती/राजीनामा/पदावनती/पुनर्स्थापना इत्यादीमुळे रिक्त होण्या-या पदावरील नियुक्त्या.

(ब) काही अपवादात्मक परिस्थितीत बदली करणे अपरिहार्य ठरल्यास व अत्यावश्यक असल्यास आणि तशी बदली करणे आवश्यक आहे अशी सक्षम अधिका-याची खात्री पटली असेल तर बदलीबाबतचा आवश्यक प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्याकडे पाठवावा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अपवादात्मक परिस्थिती बाबत खात्री करून विभागीय आयुक्तांच्या संमतीने बदली करावी.

(क) जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या तसेच शिक्षण सेवक संवर्गातील कर्मचा-यांच्या कार्यरत ठिकाणी ३ वर्षांचा कालावधी पूर्ण होण्याअगोदर तथापि १ वर्षांचा कालावधी पूर्ण झाल्यावर काही अपवादात्मक परिस्थितीत त्यांची जिल्हांतर्गत विनंती/प्रशासकीय बदली करावयाची झाल्यास मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अपवादात्मक परिस्थिती बाबत खात्री करून विभागीय आयुक्तांच्या संमतीने बदली करावी.

जिल्हा परिषद कर्मचा-यांच्या जिल्हांतर्गत बदल्याबाबत वेळोवेळी शासनाकडे तक्रारी प्राप्त होतात. शासनाने निश्चित केलेल्या निकषाचे पालन न करता बदल्या केल्याचा बहुतांश तक्रारीत अंतर्भाव असतो. त्यामुळे अनेक प्रशासकीय अडचणी उद्भवतात. न्यायालयीन प्रकरणेही उद्भवतात. हे सर्व टाळण्यासाठी तसेच कर्मचा-यांच्या बदल्यांमध्ये पारदर्शकता राहावी यासाठी विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांचे काटेकोरपणे पालन करून जिल्हांतर्गत बदल्या करण्याची दक्षता सर्व जिल्हा परिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी घ्यावी. तसेच या संदर्भात कोणत्याही प्रकारची अनियमितता होऊ नये यासाठी संबंधित विभागीय आयुक्त यांनी देखील दक्षता घ्यावी. अनियमितता झाल्याबाबतची कोणतीही तक्रार उद्भवल्यास त्या संदर्भात विभागीय आयुक्त यांनी सखोल चौकशी करून अनियमितता दूर करण्याची कार्यवाही करावी. तसेच कोणत्याही प्रकारच्या अनियमिततेस जबाबदार असणा-या संबंधिताविरुद्ध नियमानुसार आवश्यकती कार्यवाही करावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २००७०५०४१५४६५३००१ असा आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(र. ना. अंबेरित)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- २) मा. राज्यमंत्री (ग्राम विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) विभागीय आयुक्त (सर्व विभाग)
- ४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ५) उपायुक्त (आस्थापना), विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व विभाग)